

Arhivi u izazovu digitalizacije

Četvrti put u svojoj šest desetljeća dugoj povijesti Državni arhiv u Slavonskom Brodu domaćin je savjetovanja hrvatskog arhivističkog društva, nacionalne strukovne udruge koja okuplja arhiviste iz svih hrvatskih arhiva. Ovogodišnje, 41. savjetovanje HAD, od 23. do 25. listopada, okupilo je oko 220 sudionika iz cijele Hrvatske, ali i goste iz arhivističkih društava iz Slovenije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije. Tema savjetovanja bilo je upravljanje elektroničkim gradivom i suvremena arhivska praksa, dakle ono što je u ovome trenutku u fokusu cijele arhivističke zajednice, gdje Hrvatska hvata korak s Europom i digitalno razvijenijim zemljama.

Od papira, preko mikrofilma do digitalnog

Temi su bile posvećene plenarne sjednice o upravljanju dokumentarnim gradivom, dugotrajnom očuvanju elektroničkog gradiva, propitivanju temeljnih arhivističkih principa u e-okruženju, postojećim i potrebnim kapacitetima u javnim arhivima te mogućnosti financiranja iz europskih fondova, kao i izvješća sekcija za elektroničko gradivo, za opis arhivskog gradiva, za gradivo izvan arhiva, za arhivsku pedagogiju, za zakonodavstvo, studentske akcije...

Plenarne sjednice održavale su se u Matičević centru gdje je u srijedu 41. savjetovanje hrvatskih arhivista i svečano otvoreno. Okupljene je prva pozdravila predsjednica Hrvatskog društva arhivista **Silvija Babić**, ističući da se radi o strukovnom, stručnom pa i znanstvenom okupljanju arhivista. Zahvalila je za gostoprimstvo Državnom arhivu u Slavonskom Brodu koji se, iako nevelik, i ovom prilikom pokazao kao uzoran domaćin, te su arhivisti ovih dana imali prilike upoznati povijesne i prirodne znamenitosti u gradu i okolici, ali i osjetiti slavonsku gostoljubivost.

Ravnatelj Državnoga arhiva u Slavonskom Brodu **Ivan Medved** istaknuo je da je ovo savjetovanje kruna obilježavanja 60. obljetnice ustanove, ali i da je ustanova i prilikom osnutka 1959., a potom i 1985. te 2010. bila domaćin nacionalnom skupu arhivista. - Kad je osnovana ustanova, arhivsko gradivo preuzimano je gotovo "u rinfuzi" i trebale su godine da bude sredeno, a danas je nastupila era digitalizacije, kako najznačajnijeg arhivskog gradiva pohranjenog u Arhivu, tako i digital-

Savjetovanje je okupilo više od 220 sudionika

Brodski arhiv četvrti je put domaćin nacionalnog skupa arhivista

nog nastajanja potencijalnog arhivskog gradiva i kod stvaraatelja i kod imatelja. Našom inicijativom, a zahvaljujući Hrvatskom državnom arhivu, mikrofilmiran je i digitaliziran Arhiv obitelji Brlić. Također je i veći dio matičnih knjiga prebačen s mikrofilмова u digitalni oblik, a do kraja godine će biti i ostale. Arhiv je uključen i u projekt digitaliziranja kulturne baštine Republike Hrvatske - kazao je Medved i zaključio: - Neka ovo savjetovanje bude doprinos upravljanju elektroničkim gradivom, a suvremena arhivska praksa iskustveno dođe do adekvatnih spoznaja svekolike zaštite elektroničkog gradiva.

Ravnatelj Hrvatskog državnog arhiva **Dinko Čutura** istaknuo je kako je nužna prirodna suradnja Hrvatskog državnog arhiva i Hrvatskog arhivističkog društva, stoga je neupitna i podrška ovakvom skupu. - Ovdje se razmjenjuju vrlo bitne teme za hrvatsku arhivistiku. Posebno je važna suradnja s kolegama iz okolnih država, jer i s njima imamo još neke stvari koje moramo razriješiti i koje razrješavamo, posebno kad je u pitanju sukcesija arhivskoga gradiva, i dobro je da se onda sastajemo - kazao je Čutura i naglasio kako je Hrvatski državni arhiv unutar ustanove osnažio i znanstvenu dimenziju, što potvrđuje 12 doktora znanosti koji su ove godine ušli u zvanja.

Zakonski ali i materijalni okviri za digitalizaciju u 21. stoljeću

Okupljene je u ime Grada Slavonskog Broda pozdravio zamjenik gradonačelnika **Hrvoje Andrić**, a skup je otvorio državni tajnik u Ministarstvu kulture **Ivica Poljičak** prenoseći sudionicima pozdrave ministrice kulture Nine Obuljen Koržinek.

Otvarajući 41. savjetovanje Hrvatskoga društva arhivista državni tajnik Poljičak je naglasio kako je na području arhivistike u posljednje tri godine napravljen veliki iskorak. - Nakon zakona iz 1997. lani je donesen novi cjeloviti zakon o arhivima i arhivskoj djelatnosti. Bio je to značajan iskorak, na koji nas je potaknuo svakodnevni rad, od nedostatka digitalnog arhiva, izostanak digitalnog dokumentarnog arhivskog gradiva iz zakona. Važno je da budemo u korak s vremenom. Istovremeno s usvajanjem zakona počeli smo pripremati i podzakonske akte koji će u studenome, nakon opširne rasprave, biti objavljeni. Bit će tu novi pravilnik o upravljanju dokumentarnim gradivom izvan arhiva, koji do sada nismo imali, a odnosi se upravo na temu ovoga savje-

tovanja i koji će znatno unaprijediti arhivsku djelatnost, ne samo unutar nadležnih arhiva nego i izvan njih. Zakonom smo se obvezali izraditi nacionalni plan arhivske djelatnosti, sukladno planovima i dokumentima Europske unije. Nacionalni plan razvitka arhivske djelatnosti uskoro će usvojiti Vlada Republike Hrvatske, a imat će dva strateška cilja u kontekstu elektroničkog i digitalnog gradiva. Prvi je ukupna infrastruktura za rad arhivske djelatnosti od spremišnih prostora, ljudskih potencijala i kompetencija, ali i ključni novi element: Centar dijeljenih usluga ili, kolokvijalno, digitalni arhiv. Riječ je o državnom oblaku gdje će se naći sve digitalno gradivo, kako ono koje nastaje kao izvorno digitalno gradivo, tako i ono koje će biti digitalizirano iz analognog.

Potpisan je projekt, osigurana sredstva i Centar bi trebao profunkcionirati u sljedećih 36 mjeseci. Također početkom studenoga, počinje i projekt digitalizacija kulturne baštine. On se u užem smislu odnosi na arhive, knjižnice i muzeje, a za provedbu su osigurana 42 milijuna kuna, također traje 26 mjeseci i tu će biti nabavljen značajan dio infrastrukture, naročito za filmsko gradivo ali i dio uređaja koji su potrebni za postupak digitaliziranja.

Državni je tajnik najavio i izradu središnjeg informacijskog sustava, unutar kojeg će proći sve digitalizirano gradivo ili koje će nastajati kao digitalno. - Infrastrukturno smo na iznimno dobrim temeljima i vjerujem da ćemo na kraju 2023., početkom 2024. imati prve kvali-

tetne pokazatelje kako funkcioniramo u digitalnom ozračju. Naravno da to i hrvatske arhive svrstava unutar europskih standarda na višu razinu nego što je bilo do sada. Međutim, stvari se ne događaju same od sebe, arhivisti tu imaju presudnu ulogu. Stvorit će se infrastrukturne pretpostavke kroz Centar dijeljenih usluga i izgradnju središnjeg informacijskog sustava, ali vaš doprinos, znanje, iskustvo bit će ključno. U vašim je rukama unaprjeđenje arhivske djelatnosti. Vi kroz svoje stručno i znanstveno napredovanje ne napređujete samo osobno, nego kroz sve što nudite ukupnoj arhivističkoj zajednici sinergijski unaprjeđujete cijelu zajednicu - zaključio je na otvorenju Ivica Poljičak.

D. Vanić